

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 400/2015-17

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 7. októbra 2015 predbežne prerokoval sťažnosť [REDACTED], [REDACTED], zastúpeného advokátom JUDr. Tiborom Timárom, advokátska kancelária TIMAR & partners, s. r. o., Štúrova 875/42, Šaľa, vo veci namietaného porušenia jeho základných práv podľa čl. 17 ods. 2 a čl. 48 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 38 Listiny základných práv a slobôd a práva podľa čl. 5 ods. 3 Dohovoru o ochrane základných práv a slobôd uznesením Krajského súdu v Trnave sp. zn. 5 Tpo 19/2015 z 30. júla 2015 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť [REDACTED] o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 17. augusta 2015 doručená sťažnosť [REDACTED], [REDACTED] (ďalej len „sťažovateľ“), vo veci namietaného porušenia jeho základných práv podľa čl. 17 ods. 2 a čl. 48 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a čl. 38 Listiny základných práv

a slobôd (ďalej len „listina“) a práva podľa čl. 5 ods. 3 Dohovoru o ochrane základných práv a slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením Krajského súdu v Trnave (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 5 Tpo 19/2015 z 30. júla 2015 (ďalej len „uznesenie z 30. júla 2015“).

Sťažovateľ vo svojej sťažnosti uviedol, že uznesením senátu Okresného súdu Dunajská Streda (ďalej len „okresný súd“) sp. zn. Tp 4/2015 zo 17. júna 2015 v spojení s uznesením krajského súdu z 30. júla 2015 bola zamietnutá jeho žiadosť o prepustenie z väzby na slobodu a nahradenie väzby peňažnou zárukou a dohľadom probačného a mediačného úradníka za uloženia primeraných povinností a obmedzení (ďalej len „žiadosť o prepustenie z väzby“).

Sťažovateľ vo svojej sťažnosti poukázal na judikatúru ústavného súdu týkajúcu sa zákonného sudcu, obsahu ústavnej ochrany základných práv a slobôd a rozhodovania vo veci pozbavenia osobnej slobody (II. ÚS 283/09, III. ÚS 199/08, I. ÚS 19/02, I. ÚS 1/03, I. ÚS 226/03, II. ÚS 76/02, I. ÚS 331/09, II. ÚS 55/98, IV. ÚS 77/02, III. ÚS 63/06 a iné)

Vo vzťahu k odôvodneniu svojej sťažnosti sťažovateľ uviedol, že o jeho žiadosti o prepustenie z väzby *„nebolo rozhodnuté zákonným súdnym orgánom, a preto nie je o väzbe sťažovateľa zákonne rozhodnuté už neprimerane dlhú dobu (ústavne konformná je lehota 45 dní od podania žiadosti), čo zároveň predstavuje neprípustný zásah do jeho v navrhovanom petite tejto ústavnej sťažnosti označených práv. Ak preto – či už okresný súd alebo o sťažnosti rozhodujúci krajský súd – mali akékoľvek pochybnosti smerujúce k právomoci senátu, mali sa tieto odstrániť v súlade s ustálenou rozhodovacou praxou ústavného súdu takým výkladom príslušných zákonných ustanovení Trestného poriadku, ktorý zabezpečí plnohodnotnú, resp. plnohodnotnejšiu realizáciu ústavou garantovaných práv fyzických osôb alebo právnických osôb.“*.

Uznesenie senátu okresného súdu zo 17. júna 2015 je podľa sťažovateľa nezákonné, vydané vecne nepríslušným orgánom (súdom v nezákonnom zložení), pretože ho mala vydať sudkyňa pre prípravné konanie, a nie senát okresného súdu.

Vec sťažovateľa sa v čase rozhodovania okresného súdu o žiadosti o prepustenie z väzby nachádzala v štádiu prípravného konania, a preto mal o nej v zmysle § 2 ods. 3 Trestného poriadku v spojení s § 72 a § 79 a § 80 Trestného poriadku rozhodnúť sudca pre prípravné konanie.

Uvedená vada uznesenia okresného súdu zo 17. júna 2015 podľa sťažovateľa *„spôsobuje jeho procesnú nulitu, nakoľko uznesenie vydal neoprávnený súdny orgán, pričom v tomto prípade nerozhodol súd v nezákonnom zložení (to by bolo v prípade, ak by rozhodol samosudca namiesto senátu alebo naopak), ale súd nerozhodol vôbec, nakoľko nerozhodol oprávnený súdny orgán. Vzhľadom na to neexistuje žiadne súdne rozhodnutie oprávneného súdneho orgánu zákonom (Trestným poriadkom) povolaného súdneho orgánu na rozhodnutie o žiadosti obvineného o prepustenie z väzby na slobodu, a preto nebolo o tejto žiadosti obvineného od 04. 06. 2015 vôbec rozhodnuté.“*

Sťažovateľ následne poukázal na odôvodnenie uznesenia krajského súdu z 30. júla 2015 týkajúce sa jeho námietky nesprávneho obsadenia súdu pri rozhodovaní o jeho žiadosti o prepustenie z väzby na slobodu, z ktorého vyplýva, že krajský súd postup, v ktorom namiesto zákonného sudcu pre prípravné konanie rozhodol senát, považuje síce za nekonformný a procesne nadbytočný, avšak vzhľadom na to, že vo veci rozhodujúca predsedníčka senátu JUDr. Mária Képešyová bola a je v danej veci zákonnou sudkyňou, nemôže tento postup podľa názoru krajského súdu spôsobiť nezákonnosť a nulitu uznesenia okresného súdu zo 17. júna 2015.

Uvedený právny názor krajského súdu je podľa sťažovateľa nesprávny a ústavne neudržateľný, pretože *„nie je možné svojvoľne zamieňať súdne orgány Trestným poriadkom povolané na rozhodovanie o väzbe pre jednotlivé štádiá súdneho konania. Pre štádium*

prípravného konania je to sudca pre prípravné konanie a pre štádium súdneho konania, po podaní obžaloby je to samosudca alebo senát v závislosti od právnej kvalifikácie skutku, pre ktorý je podaná obžaloba. JUDr. Képešyová nie je a ani v čase rozhodovania nebola samosudcom, nakoľko vo veci nebola podaná ešte obžaloba, a súčasne skutok bol kvalifikovaný ako zločin, takže po prípadnom podaní obžaloby by bol príslušný na rozhodnutie o súdnej väzbe v zmysle § 238 ods. 3 Trestného poriadku senát.“.

V predmetnej veci už medzičasom bola podaná obžaloba a zákonným senátom je senát 1T okresného súdu, ktorého predsedom je JUDr. Ladislav Piros, a nie JUDr. Mária Képešyová.

Názor krajského súdu, podľa ktorého JUDr. Mária Képešyová, keďže bola v čase rozhodovania o vzatí sťažovateľa do väzby sudcom pre prípravné konanie, mohla rozhodnúť o jeho žiadosti o prepustenie z väzby na slobodu aj v senáte ako predsedníčka senátu, je podľa sťažovateľa nesprávny, pretože *„rozhodovanie senátu je možné iba po podaní obžaloby. Trestný poriadok nepripúšťa rozhodovanie v prípravnom konaní o väzbe v senátnom zložení súdneho orgánu, ale tieto formy rozhodovania ponecháva výlučne súdnemu orgánu povolanému sui generis (od 01. 01. 2006) a to sudcovi pre prípravné konanie, ktorý rozhoduje o základných právach a slobodách obvineného v prípravnom konaní vrátane rozhodovania o obmedzení osobnej slobody väzbou.“.*

Nad rámec uvedených záverov sťažovateľ ďalej poukázal na to, že k zápisnici senátu okresného súdu je pripojená aj zápisnica o hlasovaní, avšak v jeho prípade by právne relevantným malo byť iba hlasovanie predsedníčky senátu JUDr. Márie Képešyovej ako samosudkyne, resp. sudkyne pre prípravné konanie, avšak v realite mohla byť v jeho veci predsedníčka senátu prehlasovaná ďalšími členmi senátu.

Podľa sťažovateľa uvedený právny názor krajského súdu je *„právne absurdný a nesprávny a nezákonný a úplne svojvoľný“*, pretože ak by sa mu prisvedčilo, potom *„by senát s predsedom senátu, ktorý by inak bol aj samosudcom v trestnej veci mohol*

rozhodovať prečiny, kde rozhoduje výlučne samosudca, a išlo by len o nadbytočnosť členov senátu“.

Na základe uvedených skutočností sťažovateľ ústavnému súdu navrhol, aby vydal nálezh, v ktorom vysloví, že uznesením krajského súdu z 30. júla 2015 došlo k porušeniu jeho základných práv podľa čl. 17 ods. 2 a 5 a čl. 48 ods. 1 ústavy a čl. 38 ods. 1 listiny a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, zruší uvedené uznesenie a prizná náhradu trov konania v sume 338,38 €.

II.

Podľa čl. 127 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak.

Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania návrhy, na ktorých prerokovanie nemá právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený. Ak ústavný súd navrhovateľa na také nedostatky upozornil, uznesenie sa nemusí odôvodniť.

Z citovaného § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde vyplýva, že úlohou ústavného súdu pri predbežnom prerokovaní sťažnosti je tiež posúdiť, či táto nie je zjavne neopodstatnená. V súlade s konštantnou judikatúrou ústavného súdu o zjavne neopodstatnenú sťažnosť ide vtedy, keď namietaným postupom alebo namietaným rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok príčinnej súvislosti medzi označeným postupom alebo rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú preto možno považovať sťažnosť, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistí žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, tiež napr. I. ÚS 4/00, II. ÚS 101/03, IV. ÚS 136/05, III. ÚS 198/07).

Sťažovateľ namieta, že uznesenie krajského súdu z 30. júla 2015, ktorým malo dôjsť k porušeniu ním označených práv, je arbitrárne, svojvoľné, pretože v ňom tento súd dospel k nesprávnemu záveru pri preskúmaní postupu okresného súdu pri vydaní uznesenia okresného súdu zo 17. júna 2015, v dôsledku ktorého uvedené uznesenie vydal vecne nepríslušný súdny orgán v nezákonnom zložení, keďže v štádiu prípravného konania v predmetnej veci o jeho žiadosti o prepustenie z väzby rozhodoval namiesto sudcu v prípravnom konaní senát.

Ústavný súd vo svojej stabilizovanej judikatúre opakovane zdôrazňuje, že vo veciach patriacich do právomoci všeobecných súdov nie je alternatívnou ani mimoriadnou opravnou inštitúciou (m. m. II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96). Preto nie je zásadne oprávnený preskúmavať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu vo veci samej, ani preskúmavať, či v konaní pred všeobecným súdom bol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách. Do sféry pôsobnosti všeobecných súdov môže

ústavný súd zasiahnuť len vtedy, ak by ich konanie alebo rozhodovanie bolo zjavne nedôvodné alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné, a zároveň by malo za následok porušenie niektorého základného práva alebo slobody (m. m. I. ÚS 13/00, I. ÚS 139/02, III. ÚS 180/02 atď.).

Krajský súd v uznesení krajského súdu z 30. júla 2015 v podstatnom vo vzťahu k námietkam sťažovateľa uviedol:

«Krajský súd v Trnave na podklade podanej sťažnosti podľa § 192 ods. 1 písm. a/, písm. b/ Tr. por. preskúmal správnosť všetkých výrokov napadnutého uznesenia, proti ktorým sťažovateľ podal sťažnosť, ako aj konanie predchádzajúce týmto výrokom napadnutého uznesenia a tak zistil, že sťažnosť obvineného [REDAKOVANÉ] nie je dôvodná.

Zo spisového materiálu je zrejmé, že uznesením Okresného súdu Dunajská Streda zo dňa 19. februára 2015, č. k. Tp 4/2015-13 bol obvinený [REDAKOVANÉ] podľa § 72 ods. 2 Tr. por. z dôvodov § 71 ods. 1 písm. c/ Tr. por. vzatý do väzby so stanovením jej zápočtu odo dňa 17. februára 2015 od 11.00 hod. a určením výkonu v [REDAKOVANÉ]. Toto uznesenie nadobudlo právoplatnosť dňom 26. februára 2015, kedy senát Krajského súdu v Trnave uznesením č. k. 6 Tpo 8/2015-33 podľa § 193 ods. 1 písm. c/ Tr. por. sťažnosť obvineného [REDAKOVANÉ] zamietol (v tomto štádiu konania v prvom stupni rozhodovala ako zákonná sudkyňa pre prípravné konanie [REDAKOVANÉ]).

Zo zápisnice z č. l. 61 – 63 spisu vyplýva, že Okresný súd v Dunajskej Strede rozhodoval o žiadosti obvineného [REDAKOVANÉ] o jeho prepustenie z väzby na slobodu dňa 17. júla 2015 v čase od 9.00 do 9.45 hod., keď v zápisnici o výsluchu sa uvádza konajúci predseda senátu JUDr. Mária Képešyová a prísediace [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ]. Na č. l. 64 spisu je pripojená aj zápisnica o hlasovaní. Samotné napadnuté uznesenie je v konečnom dôsledku vypracované a podpísané JUDr. Máriou Képešyovou s dovetkom a označením, že ide o predsedníčku senátu.

Zo všetkých vyššie popísaných skutočností vyplýva, že [REDAKOVANÉ] je sudkyňou pre prípravné konanie Okresného súdu v Dunajskej Strede, pričom v tejto pozícii rozhodovala aj ku dňu 19. februára 2015 o návrhu prokurátora na vzatie obvineného [REDAKOVANÉ] do väzby. Je faktom, že namietaného úkonu zo dňa 17. júna 2015 sa okrem tejto

sudkyne pre prípravné konanie zúčastnili aj ďalšie dve menované prísediaci, pričom tento postup je nekonformný a procesne nadbytočný. Nemožno ho však považovať za nulitný len s ohľadom na pôsobenie prísediacich, pretože [REDAKOVANÉ] bola a je za každých okolností vo veci zákonnou sudkyňou (vo svojej podstate samosudcom). Z týchto dôvodov senát sťažnostného súdu neakceptoval námietky obvineného z rozhodovania nezákonného súdu a vychádzal zo statusu, že vo veci rozhodovala zákonná sudkyňa pre prípravné konanie (ďalej len sudca).

Za týchto okolností sudca miestne a vecne príslušného okresného súdu postupoval v danej veci v súlade so zákonom a správne, keď na podklade doposiaľ zhromaždeného a dokumentovaného spisového materiálu (vrátane originálu vyšetrovacieho spisu) v zákonom predpísanej lehote a v podstate bez neprimeraného meškania určil termín procesného úkonu na deň 17. júna 2015, úkon procesné správne zrealizoval a napokon dospel k správnym skutkovým i právnym záverom. V súlade so skutkovým stavom dôvodne zistil, že sú splnené všetky formálne i materiálne podmienky k tomu, aby postupom podľa § 79 ods. 3 Tr. por. žiadosť obvineného [REDAKOVANÉ] o prepustenie z väzby na slobodu zamietol a tým rozhodol o jeho ponechaní vo väzbe v rozsahu dôvodov uvedených v ustanovení § 71 ods. 1 písm. c/ Tr. por. Rozhodnutie i procesný postup v súlade so zákonom aj odôvodnil a tento je preskúmateľný. Sťažnostný súd dodáva, že obvinený je zákonne trestne stíhaný pre vysoko spoločensky nebezpečný zločin, za ktorý mu hrozí citeľná sankcia vo výmere od štyroch do desať rokov odňatia slobody. S poukazom na zhromaždený spisový materiál a dôkazy v ňom produkované sú plne odôvodnené závery o trvaní tzv. pokračovacích, resp. predstihových dôvodov väzby obvineného [REDAKOVANÉ]. V naznačených smeroch si senát krajského súdu ako sťažnostný súd závery sudcu osvojuje, ako na správne na ne odkazuje, a to bez potreby opakovania takýchto dôvodov vo svojom sťažnostnom uznesení. V stručnosti k sťažnostným námietkam obvineného dodáva, že dôvodnosť podozrenia zo spáchania skutku je daná vtedy, ak sú zadovážené také fakty, informácie a dôkazy, ktoré umožňujú urobiť vo veci logický úsudok o tom, že konkrétna osoba mala spáchať trestný čin, a to s prihliadnutím na všetky známe okolnosti prípadu. Nevyžaduje sa, aby spáchanie trestného činu obvineným bolo pritom nezvratne preukázané už v tomto štádiu trestného konania, keďže preukazovanie, či vyvracanie podozrenia

zo spáchania trestného činu je cieľom vyšetrovania a neskôr najmä dokazovania pred súdom.

Napokon senát sťažnostného súdu k posudzovaniu okolností väzby v predmetnej trestnej veci dáva do pozornosti aktuálnosť posúdenia dôvodov väzby obvineného [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ] aj zo svojho predchádzajúceho rozhodnutia, publikovaného dňa 26. februára 2015 pod č. k. 6 Tpo 8/2015-33 s konštatovaním, že k zmene nedošlo.

Konajúci sudca nepochybil ani žiadnym z ďalších postupov uvedených v následných výrokoch bodov II. a III. napadnutého uznesenia, pričom aj v týchto záveroch sa sťažnostný súd s jeho postupom i dôvodmi tohto postupu stotožňuje. Sťažnostný súd pritom nezistil vo veci žiadne subjektívne prietahy orgánov prípravného konania.

Nezistiac podmienky pre zmenu napadnutého prvostupňového uznesenia senát Krajského súdu v Trnave sťažnosť obvineného [REDAKOVANÉ] ako nedôvodnú podľa § 193 ods. 1 písm. c/ Tr. por. zamietol...»

Z obsahu uznesenia krajského súdu z 30. júla 2015 je podľa názoru ústavného súdu zrejmé, že krajský súd sa argumentáciou predloženou sťažovateľom v tomto konaní zaoberal a reagoval na ňu, pričom dospel k záveru, že postup, v dôsledku ktorého vo veci rozhodoval senát namiesto sudcu v prípravnom konaní, je síce procesne nadbytočný a nekonformný, avšak nie protiústavný, resp. protizákonný.

Z hľadiska princípu materiálnej ochrany ústavnosti, z ktorého ústavný súd v rámci svojej judikatúry vychádza, možno podľa ústavného súdu konštatovať, že v danom prípade bola ochrana práv sťažovateľa ešte posilnená, resp. poskytnutá v širšom rozsahu, keďže rozhodovanie senátu je kvalitatívne vyššie postavené ako rozhodnutie samosudcu, resp. sudcu v prípravnom konaní. Z tohto pohľadu sa potom podľa názoru ústavného súdu možno plne stotožniť s argumentáciou krajského súdu, podľa ktorej v predmetnej veci rozhodovala zákonná sudkyňa, a napriek tomu, že rozhodovala ako členka senátu, nemožno toto rozhodnutie považovať za nulité.

Vzhľadom na uvedené sa ústavný súd stotožnil s názorom krajského súdu, podľa ktorého spomínané procesné pochybenie okresného súdu v predmetnej veci nedosiahlo takú intenzitu, aby nadobudlo ústavnoprávny rozmer a mohlo viesť k záveru o porušení označených práv sťažovateľa podľa ústavy, listiny a dohovoru.

Z uvedených dôvodov ústavný súd odmietol sťažnosť sťažovateľa pri jej predbežnom prerokovaní ako zjavne neopodstatnenú podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 7. októbra 2015